

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж1 612/21
2.4.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Невенке Калуђеровић, председника већа, Зорице Вељић и Љиљане Митић Поповић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., ..., против туженог Основне школе “ББ”, са седиштем у ..., ..., кога заступа Градско правобранилаштво Града Београда, са седиштем у Београду, Тиршова број 3, ради накнаде материјалне штете у виду изостале зараде и уплате доприноса, одлучујући о жалбама туженог и тужиоца, изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П1 бр. 3781/2019 од 04.11.2020. године, у седници већа одржаној дана 02.04.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ СЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П1 бр. 3781/2019 од 04.11.2020. године, у ставу четвртном и шестом изреке.

УКИДА СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П1 бр. 3781/2019 од 04.11.2020. године, у ставу петом и осмом изреке и у овом делу предмет **СЕ ВРАЋА** првостепеном суду, на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 бр. 3781/2019 од 04.11.2020. године, ставом првим изреке дозвољено је преиначење тужбе као у поднеску тужиоца од 25.12.2019. године; ставом другим изреке утврђено је да је тужба тужиоца повучена у односу на тужбени захтев да се обавезе тужени да изврши упис радног стажа у радну књижицу тужиоца за период од 01.11.2005. године до 28.02.2014. године; ставом трећим изреке одбијен је приговор туженог да се ствар правноснажно пресуђена у односу на тужбени захтев за уплату доприноса за обавезно социјално осигурање на износ изгубљене зараде за период од 01.11.2005. године до 01.04.2010. године; ставом

четвртим изреке делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и обавезан тужени да му на име накнаде штете због изгубљене зараде за период од 01.04.2010. године до 28.02.2014. године исплати укупан износ од 1.729.745,00 динара у новчаним износима по месецима и са законском затезном каматом као у њеном садржају; ставом петим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да му преко износа досуђених ставом четвртим изреке на име накнаде штете због изгубљене увећане зараде по основу разредног старешинства и руковођење синдикатом за период од 01.04.2010. године до 28.02.2014. године исплати новчане износе по месецима са законском затезном каматом као у њеном садржају; ставом шестим изреке обавезан је тужени да у корист тужиоца Републичком фонду за пензијско и инвалидско осигурање Филијала Београд уплати доприносе за пензијско и инвалидско осигурање, Републичком заводу за здравствено осигурање Филијала Београд доприносе за здравствено осигурање, а Националној служби за запошљавање доприносе за случај незапослености за период од 01.11.2005. године до 28.02.2014. године на износе изгубљене зараде из става првог изреке правноснажне пресуде Првог основног суда у Београду П1 број 550/18 од 26.02.2019. године и на износе изгубљене зараде из става четвртог изреке ове пресуде; ставом седмим изреке одбачена је као недозвољена тужба тужиоца у односу на захтев да се обавезе тужени да на износе из става четвртог изреке уплати припадајуће порезе, а ставом осмим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 269.250,00 динара.

Против наведене пресуде парничне странке су благовремено изјавиле жалбе и то тужени побијајући одлуке садржане у ставу четвртог, шестом и осмом изреке због битних повреда одредаба парничног поступка, а тужилац побијајући одлуке садржане у ставу петом и осмом изреке пресуде из свих законом прописаних разлога.

Тужилац је дао одговор на жалбу туженог.

Испитујући правилност наведене пресуде у ожалбеном делу, а у границама овлашћења прописаних одредбом члана 386 ЗПП-а, Апелациони суд у Београду је оценио да је жалба туженог неоснована, а жалба тужиоца делимично основана.

У поступку доношења првостепене пресуде у потврђујућем делу нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП-а, на које другостепени суд пази по службеној дужности, нити друге битне повреде одредаба парничног поступка на које се указује жалбом туженог.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку тужилац је био у радном односу код туженог на пословима учитеља, а решењем туженог од 10.10.2005. године, тужиоцу је престао радни однос на основу члана 111 став 3 Закона о основама система образовања и васпитања, јер је одбио да се подвргне додатном лекарском прегледу на начин и у време уређен решењем директора туженог. Одлуком Школског одбора туженог од 31.10.2005. године одбијен је приговор тужиоца изјављен против назначеног решења о престанку радног односа. Пресудом Првог основног суда у Београду П1 број 1942/15 од 24.12.2015. године, ставом првим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца за поништај назначеног првостепеног и другостепеног решења о престанку радног односа тужиоца; Ставом другим изреке

одбачена је тужба тужиоца у односу на тужбени захтев за накнаду штете у висини изгубљене зараде за период од 01.11.2005. године до 31.03.2010. године, због литиспеденције; Ставом трећим изреке прекинут је поступак у односу на тужбени захтев за накнаду штете у висини изгубљене зараде за период од 01.04.2010. године до 28.02.2014. године, за уплату припадајућих доприноса за обавезно социјално осигурање за период од 01.11.2005. године до 28.02.2014. године и у делу да се обавезе тужени да изврши упис радног стажа у тужиочеву радну књижицу. Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 број 973/16 од 06.04.2016. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена назначена пресуда. Пресудом Врховног касационог суда Рев2 број 1597/2016 од 27.09.2017. године ставом првим изреке преиначене су назначене пресуде Првог основног суда у Београду и Апелационог суда у Београду у делу који се односи на престанак радног односа и усвојен тужбени захтев тужиоца за поништај решења туженог од 10.10.2005. године и Школског одбора туженог од 31.10.2005. године а у преосталом делу одбачена ревизија тужиоца. Правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду П1 број 550/18 од 26.02.2019. године, донетој у другој парници, усвојен је тужбени захтев тужиоца и обавезан овде тужени да му на ме накнаде штете због изгубљених зарада увећаних за 16% и то 4% за разредно старешинство и 12% за руковођење синдикатом за период од 01.11.2005. године до 31.03.2010. године, исплати новчане износе по месецима са припадајућом законском затезном каматом. Оценом изведених доказа првостепени суд је утврдио да тужилац по престанку радног односа код туженог није заснивао радни однос код другог послодавца нити је остваривао друге приходе по основу рада, а да је дана 01.03.2014. године остварио право на старосну пензију. У периоду од 01.04.2010. године до 28.02.2014. године тужилац је био осигуран код Републичког фонда за здравствено осигурање као члан породице носиоца осигурања. Износи досуђени ставом четвртим изреке ожалбене пресуде представљају износе изгубљене зараде према основном коефицијенту, нето износу зараде коју би тужилац остварио да му незаконитом одлуком туженог није престао радни однос у периоду од 01.04.2010. године до 28.02.2014. године, чију је висину првостепени суд утврдио из обрачуна туженог достављеног уз поднесак тужиоца од 25.12.2019. године, на који парничне странке нису имале примедби. У време престанка радног односа тужилац је био председник синдиката код туженог.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је с позивом на правила из члана 191 Закона о раду као делимично основан усвојио тужбени захтев тужиоца за накнаду штете у виду изгубљене зараде без увећања зараде за обављање дужности разредног старешине и за руковођење синдикатом па је одлучио као у ставу четвртом изреке ожалбене пресуде а одлуком садржаном у ставу петом изреке пресуде одбио тужбени захтев преко досуђених износа а на име накнаде штете због изгубљене увећане зараде по основу разредног старешинства и руковођења синдикатом за утужени период од 01.04.2010. године до 28.02.2014. године.

Доносећи одлуку садржану у ставу четвртом изреке ожалбене пресуде првостепени суд је на правилно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право а за своју одлуку дао разлоге које прихвата и овај суд, због чега нема потребе за детаљним образложењем пресуде.

Жалба не нуди чињенице које би указале на постојање битне повреде одредаба парничног поступка па се неосновано жалбом туженог повија одлука садржана у ставу четвртом изреке ожалбене пресуде у односу на главни захтев.

Потврђена је и одлука у погледу споредног тражења законске затезне камате досуђене на новчане износе на име накнаде штете због изгубљене зараде у ставу четвртом изреке јер је донета правилном применом правила из члана 277 и 324 Закона о облигационим односима у вези правила из члана 33 став 1 Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика који је био на снази у утуженом периоду.

Првостепени суд је донео правилну одлуку када је као неоснован одбио захтев тужиоца за накнаду штете због изгубљене увећане зараде по основу руковођења синдикатом, али не из разлога на који се позива у образложењу пресуде.

Према правилима из члана 55 Посебног колективног уговора за запослене у основним и средњим школама и домовима ученика ("Службени гласник РС" бр. 12/2009 ...1/2012) послодавац је дужан да председнику синдикалне организације установе, која припада синдикату потписнику овог уговора, у коју је учлањено више од 50% запослених, за обављање његове функције исплаћује увећану месечну плату у висини од 12%. Председник синдикалне организације установе, која припада синдикату потписника овог уговора, у коју је учлањено мање од 50% запослених, има право на сразмерно увећану месечну плату до 12%.

Ако суд на основу изведених доказа не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу о постојању чињенице примениће правила о терету доказивања. Странка која тврди да има неко право сноси терет доказивања чињенице која је битна за настанак или остваривање права, ако законом није другачије прописано (члан 231 став 1 и 2 ЗПП).

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку тужилац је у време престанка радног односа код туженог, 2005. године био ... организације код туженог, у коју је према чињеничним наводима тужбе било учлањено више од 50% запослених.

Поштујући наведена правила на тужиоцу је био терет доказивања да би у утуженом периоду према редовном току ствари остваривао право на исплату увећане плате по основу руковођења синдикатом. До закључења расправе пред првостепеним судом тужилац није предочио доказе да би по редовном току ствари и у утуженом периоду од 2010. до 2014. године, по истеку првобитног мандата поново био изабран за представника синдикалне организације и да би она код туженог испуњавала услове из члана 55 Посебног колективног уговора за исплату увећане месечне плате тужиоцу по основу ове синдикалне активности. Супротно томе, према чињеничним наводима туженог, назначени синдикат престао је са радом током 2007. године, па је правилан закључак првостепеног суда да тужилац неосновано потражује накнаду штете у виду изгубљене зараде по овом основу.

Доносећи одлуку у преосталом делу става петог изреке ожалбене пресуде првостепени суд је, међутим, погрешно применио материјално право.

Начин утврђивања плата додатака накнада и осталих примања запослених у школама уређен је Закон о платама у државним органима и јавним службама (“Службени гласник РС” бр. 34/2001...55/13). Одредбом члана 2 наведеног закона одређено је да се плата запослених утврђује на основу основице за обрачун плате, коефицијента, додатка на плату и обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате у складу са законом. Основну плату запослених чини производ основице и коефицијента. Коефицијент у смислу правила из члана 4 истог закона изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему. Коефицијенти за обрачун и исплату плата запослених утврђује се актом Владе којим се запослени разврставају у платне разреде, према звањима, занимањима и пословима.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама (“Службени гласник РС” бр. 44/2001...8/2013) одређено је да се коефицијенти из члана 2 исте Уредбе увећавају и то наставнику разредном старешини 4%.

У конкретном случају тужилац је учитељ, дакле наставник разредне наставе, па би по редовном току ствари био и разредни старешина одељењу у ком изводи наставу, за разлику од наставника предметне наставе, код којих директор школе одређује ко ће од њих обављати послове разредног старешинства. У датој ситуацији тужилац би, да му незаконитом одлуком послодавца није престао радни однос, по редовном току ствари, обављао и послове разредног старешинства, па основано потражује накнаду штете у виду изгубљене зараде на име неисплаћене зараде по коефицијенту одређеном одредбом члана 3 назначене уредбе.

Износи наведени у ставу петом изреке ожалбене пресуде, међутим, представљају збирне износе које тужилац потражује на име накнаде штете због изгубљене увећане зараде по основу разредног старешинства и руковођења синдикатом за утужени период, у образложењу ожалбене пресуде првостепени суд није у целости изложио извештај туженог о новчаним вредностима сваког од утужених основа, па је, због ове учињене повреде правила парничног поступка, одлука садржана у ставу петом изреке ожалбене пресуде морала бити у целости укинута.

Према изричитим правилима из члана 191 Закона о раду (“Службени гласник РС” бр. 24/05, 54/09), који је био у снази у утуженом периоду послодавац је дужан да у случају незаконитог престанка радног односа запосленом уплати припадајуће доприносе за обавезно социјално осигурање за период у коме запослени није радио. У конкретном случају по престанку радног односа код туженог тужилац није радио код другог послодавца нити остваривао друге приходе по основу рада, па је супротно тврдњи жалбе туженог, правилна одлука садржана у ставу шестом изреке ожалбене пресуде, којом је обавезан тужени да за тужиоца изврши уплату припадајућих доприноса на зараде досуђене тужиоцу правноснажном пресудом Првог основног суда у Београду П1. бр. 550/18 од 26.02.2019. године и неисплаћене зараде из става четвртог изреке ожалбене пресуде. Околност да је у делу утуженог периода тужилац био

осигуран као члан породице носиоца осигурања по основу здравственог осигурања без утицаја је на доношење другачије одлуке, јер се позивом на њу послодавац не може ослободити обавезе да поштујући назначено императивно правило за запосленог изврши уплату назначених доприноса по основу обавезног социјалног осигурања запослених.

Како зависи од коначног исхода спора и успеха странака у њему укинута је и одлука о трошковима парничног поступка садржана у ставу осмом изреке ожалбене пресуде. Независно од овог укинутог разлога ожалбено решење је морало бити укинута јер не садржи разлоге о одлучној чињеници зашто тужиоцу нису признати трошкови које је имао за заступање адвоката на рочишту од 06.09.2006. године и рочишту од 05.02.2008. године на које је пуномоћник тужиоца приступио са закашњењем, те других трошкова наведених у жалби тужиоца.

У поновном поступку првостепени суд ће позвати странке да допуне непотпуне наводе, разјаснити чињенице од значаја за доношење правилне одлуке и изложити их у образложењу ожалбене пресуде те тиме отклонити учињене битне повреде одредаба парничног поступка на које му је указано овом одлуком па ће правилном применом материјалног права поново одлучити о захтевима истакнутим у парници.

У поступку жалбене контроле овај суд је имао у виду да су раније доношене пресуде у овој парници већ биле укидане али је оценио да то није сметња за поновно укидање одлуке јер назначеним пресудама није одлучивано о тужбеном захтеву тужиоца за накнаду штете у виду изостале зараде, изостале увећане зараде по основу разредног старешинства и представника синдиката те доприноса за обавезно социјално осигурање, јер је у односу на ове тужбене захтеве поступак био у прекиду.

Из изложених разлога применом одредбе члана 390, 392 став 2, 391 став 1 и 401 тачка 3 ЗПП одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
Невенка Калуђеровић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић